SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 421/2012-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. septembra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. D. T. a J. T., obaja bytom N., zastúpených advokátom JUDr. D. K., Ž., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. mája 2012 v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cdo 20/2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. D. T. a J. T. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. júla 2012 doručená sťažnosť Ing. D. T. a J. T. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o

ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 31. mája 2012 v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cdo 20/2012.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia podali na najvyššom súde dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 CoP 60/2011 z 20. septembra 2011, ktorým zrušil rozhodnutie Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 32 P 66/2010 z 26. mája 2011 v konaní o zverenie maloletého dieťaťa do predosvojiteľskej starostlivosti. Oprávnenosť dovolania z procesného hľadiska opreli o ustanovenie § 239 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) a z hmotnoprávneho hľadiska o to, že odvolací súd *„v neprítomnosti sporových strán rozhodol v rozpore s platnou jurisdikciou, keď formálne úkony biologických rodičov považoval za ich záujem o dieťa v takom rozsahu, ako vyžaduje právna úprava a ustálená súdna prax“*.

Sťažovatelia v sťažnosti poukazujú na to, že najvyšší súd *„hmotnoprávne dôvody dovolania vôbec neskúmal. Skúmal len procesné hľadisko prípustnosti dovolania. Napriek tomu, že odcitoval na str. 4 svojho rozhodnutia text § 239 ods. 1 písm. a) OSP a to, že dovolanie je prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, čo sa v konkrétnom súdnom konaní stalo, prijal právny názor, že napadnuté druhostupňové uznesenie nevykazuje znaky prípustnosti dovolania podľa § 239 OSP... Najvyšší súd... takto prijatý právny záver o odmietnutí dovolania ničím nezdôvodnil neoprel o dôkazy, či právne postupy, ktoré ho uviedli k takémuto rozhodnutiu a k neuznaniu ustanovenia § 239 ods. 1 písm. a) OSP pre daný prípad...“*.

Sťažovatelia sa domnievajú, že najvyšší súd porušil ich označené základné práva a na základe uvedenej argumentácie v petite navrhujú, aby ústavný súd rozhodol, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 20/2012 z 31. mája 2012 došlo k porušeniu ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Okrem toho požadujú *„titulom porušenia zákona“*

zrušenie rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 20/2012 z 31. mája 2012 a vrátenie veci najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Domáhajú sa aj úhrady trov konania.

II.

Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podmienky konania o sťažnostiach sú upravené v ustanoveniach § 20 a § 49 až § 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pričom nesplnenie všeobecnej alebo osobitnej podmienky je dôvodom na odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označili sťažovatelia, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán (všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 20/05,

IV. ÚS 288/05). Za zjavne neopodstatnenú možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, IV. ÚS 78/03).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľov.

Podstatou sťažnosti sťažovateľov (vychádzajúc z petitu sťažnosti) je namietané porušenie ich základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu, ktorý odmietol ich dovolanie proti rozhodnutiu krajského súdu, ktorým zrušil uznesenie okresného súdu podľa § 221 ods. 1 písm. i) OSP. Porušenie práv vidia sťažovatelia v tom, že v danom prípade bol naplnený dovolací dôvod podľa § 239 písm. a) OSP, ale najvyšší súd ich dovolanie odmietol ako neprípustné podľa § 218 ods. 1 písm. c) v spojení s § 243b ods. 5 OSP, čo považujú za porušenie zákona a zásah do ich označených práv.

Zo stabilizovanej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že tento vo vzťahu ku všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že

pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou, prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy). Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov s ústavou a dohovorom najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

Ústavný súd vo vzťahu k namietanému porušeniu označených práv sťažovateľov preskúmal, či procesný postup najvyššieho súdu nebol svojvoľný a či mal oporu v zákone.

Zo sťažnosti a z predloženého rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 20/2012 z 31. mája 2012 ústavný súd zistil, že námietky sťažovateľov sú zjavne neopodstatnené už na prvý pohľad. Krajský súd ako odvolací súd totiž nezmenil rozhodnutie okresného súdu v zmysle § 220 OSP (teda zjavne nejde o existenciu tohto dovolacieho dôvodu podľa § 239 písm. a) OSP, ako to tvrdia sťažovatelia), ale v konaní pred krajským súdom došlo k zrušeniu rozhodnutia prvostupňového súdu podľa § 221 ods. 1 písm. i) OSP, čo potvrdzuje, že sťažnosť je založená na nekvalifikovaných argumentoch, a navyše otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené zákonné podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí iba do výlučnej právomoci najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení práv sťažovateľov (m. m. IV. ÚS 35/02, I. ÚS 145/2010, II. ÚS 324/2010).

Ako z relevantnej časti odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu na s. 4 až s. 7 (bez toho, aby ústavný súd podrobne citoval z tohto rozhodnutia, pretože jeho obsah je sťažovateľom dobre známy, pozn.) vyplýva, že v dovolacom konaní boli preskúmané procesné podmienky prípustnosti dovolania podľa § 236 a nasl. ustanovení OSP a v danom prípade najvyšší súd správne rozhodol a konal v súlade v súlade s procesno-právnou úpravou (v danom prípade s Občianskym súdnym poriadkom), keď odmietol dovolanie proti uzneseniu krajského súdu ako neprípustné.

Ústavný súd nezistil existenciu skutočností svedčiacich o tom, že by napadnuté uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 20/2012 z 31. mája 2012 bolo možné považovať za popierajúce zmysel a podstatu základného práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie, a preto konštatoval, že predmetná sťažnosť je zjavne neopodstatnená a je na mieste ju z tohto dôvodu odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. septembra 2012